

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρώνεται άμα
δείξη πως δέ φοβάται την
αλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φου-
οικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'. * ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 13 ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1910 * ΓΡΗΦΗΝ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2 * ΑΡΙΘΜΟΣ 396

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ. 'Αθηνιώτικα γράμματα.
- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες του Γερο-
δ'μου (συνέχεια).
- Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Θεατρικά—'Ιόνη.
- ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ. Το άπόρρητο.
- Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ. Κοχλίας άδοντες.
- ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΔΑΜΑΣ. 'Από τις «Στροφές» του
Μορέας.
- Δ. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ. Το Πρώτο Δημοτικό
Σχολείο.
- Ν. Β. ΦΑΝΔΡΙΑΗΣ. George Meredith (τέλος).
- ΦΥΛΛΟΛΟΓΟΣ. Δικά μας και ξένα.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ — Η
ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΚΟΧΛΙΑΙ ΑΔΟΝΤΕΣ

Στις όχτώ του Θεριστή, του 1910, ημέρα Τρίτη, πρωί πρωί, ή Ψευτοεπανάσταση βρουκολάκισε. Γιατί το άρθρο του «Χρόνου» με τον τίτλο—τόν πομπώδικο άλλοτε, τον κομμάτωτο σήμερα—«Τό έργο της 15 Αυγούστου. 'Ανάγκη ειλκρινείας», μύριζε χωματίλα και μνηούσε καπιανού βρουκόλακα τό κοντοζύγωμα.

Ποιά έργο. Θεομπαίχτες, έξδν από πρ-
σότερη ξόδεψη σιά στρατιωτικά μαγαζιά, έχει
νά δείξει ή «15 Αυγούστου» για νά μάς τό
θυμίζετε σεινάμενοι και κουνάμενοι, και πότε
νώσατε σ' αλήθινά την 'Ανάγκη της
Ειλκρινείας για νά μάς την τσαμπου-
νάτε πάλι σήμερα σά βραχνοκόκκορες;

Δέ θέλουμε, ίσως νά μήν ήρθε άκόμα κι ό
καιρός, νά κρίνουμε τό 'Έργο σας και νά
ψιλοκοσκινίσουμε την Ειλκρινείας—
άγκυλά και ό κ. Πάλλης με τά δυό του επι-
γράμματα έβαλε την Ψευτοεπανάσταση και
τούς πρώτογράτες της στην προεπούμενη θέση.
Τό ξερόνυμε, όσο έσείς δέν τό ξερότε, και τό
βλέπουμε, όσο έσείς δέν τό βλέπετε, πως δέν
είναι σήμερα ό κατάλληλος καιρός για Βυ-
ζαντινές συζητήσεις, άν άφέλησε δηλ. ή άν έ-
βλαψε ή 'Επανάσταση, άν πρέπει νά φύγει ή
άν πρέπει νά μείνει σιό 'Υπουργείο ό κ.
Ζορμπάς. Αύριο, μεθαύριο, πού θά πάρουν
ένα δρόμο άνθρωπινώτερο τά πράματα τά λέμε.
Σήμερα πάνου από την 'Επανάσταση στέκεται
τό Κρητικό Ζήτημα και πάνου από τον κ.
Ζορμπά ό Τουρκος με τις βρεισιές και με τις
φοβέρες του.

Θέλετε νάκούσετε πως κρίνουν τά πράματα
οί δικοί μας πού ζούνε στην ξενιτιά; Νά,

ένας παράγραφος από κάποιο γράμμα πού μάς
στάλθηκε από τά ξένα :

«... Έγώ λέω πως σώνει πιά αυτή ή τα-
πείνωση από Γιουρούκηδες πού μάς βγήκαν
άξαφνα ψυχοπαίδια του Πολιτισμού κι αυτοί.
Δέν έχει. Αυτοί είναι άποφασισμένοι νά μάς
σβήσουνε, και πρέπει τουλάχιστο, ά θάφανι-
στούμε, νάφανιστούμε παλεύοντας».

Ναί, αυτό κάνουμε κ' έμεις. 'Αφανίζό-
μαστε παλεύοντας για τιποτένια, για έλεεινά
ζητήματα, όχι με Τουρκους, μά άναμεταξύ
μας, πρόστυχοι και μικρόψυχοι έγωλάτρες και
στις πιδ σοβαρές άκόμα περιστάσεις.

'Ανάγκη ειλκρινείας. Πολύ καλά. Στείλτε
τότε άμέσως τό βρουκόλακα της «15 Αυγού-
στου» σιό μνημούρι του και σταθείτε νά σάς
μιλήσουμε κ' έμεις με ειλκρινεία. Και τά ειλ-
κρινά μας λόγια είναι πως σά μάς μιλάτε
για Ζορμπάδες, τή στιγμή πού ό Τουρκος
άκκουμπάει τή σιβαρή πατούσα του σιά πια-
δαρά μας καπούλια, μάς θυμίζετε τά σαλιγκά-
ρια του μύθου. Τραγουδέιστε λοιπόν κ' έσείς,
άφοϋ με τά τραγούδια θά σβήσετε την πυρ-
καγιά πού περιζώνει τό σιτί σας.

Α. Μ. ΜΟΙΡΑΣ

ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Πρό μερικού καιρού κυκλοφόρησε μία έγκλύ-
κλιο για τή μελλούμενη σύσταση Πρώτου Δημο-
τικού Σχολείου. Τήν έγκύκλιο αυτή δημοσίεψε κι ό
Νουμάς. Τά δώδεκα πρόσωπα πού τήν ύπόγραφαν
έχουν διάφορες άσχολίες και επαγγέλματα. Τό κα-
θένα βέβαια διαφορετικά άντιλαμβάνεται τό ζήτημα
τό γλωσσικό. Σ' ένα όμως σημείο φαίνεται νά συμ-
φωνούν, ότι δηλ. σιό Δημοτικό Σχολείο είναι άπα-
ραίτητη, ως όργανο διδασκαλίας του παιδιού, ή
ζωντανή μας ή γλώσσα. Τούς λόγους περιττό νά
τούς εξηγήσωμε έδώ, γιατί όχι μόνο κατάντησαν άλ-
λοσ κοινοτοπίες, μά και σ' έμάς πολλοί από τούς
παιδαγωγούς τούς κατάλαβαν πιά και τούς έχουν
άναφέρει στις εκθέσεις τους, σιά άρθρα τους, σιά
βιβλία τους. Πρόχειρα αναφέρουμε τον κ. Μπουντιάνα
έπιθεωρητή των Σχολείων της Μακεδονίας σιό φυλ-
λάδιο πού έδγαλε πέρσι τά ώραία άρθρα του κ.
Κουρτιδή στην 'Ακρόπολη πρό δυό χρόνια τήν άνα-
κόινωση του κ. 'Αμακίου, διδάχτορα του Πανεπι-
στημίου του Μονάχου και καθηγητή σιό Γυμνάσιο
της Χίου. Όλους αυτούς δέν μπορεί κανένας νά
τούς ένομάση μαλλιάρους. Μονάχα τούς έδωκε ό
Θεός μυαλό και κρίση κι από τήν πείρα τους, τή
μεγάλη, είδαν τά άποτελέσματα της καθαρεύουσας,
άν όχι άλλου, τουλάχιστον στην άρχή της διδασκα-
λίας, σιά πρώτα σχολικά έτη.

'Ανάμεσα σις ύπογραφές της έγκυκλίου είναι
ένα δυό πού παραδέχονται, υποθέτομε, ότι ή ζων-
τανή μας γλώσσα πρέπει άπ' άρχής νά κανονιστή,
για ν' άποχτήση τήν εύκολη και άπλη γραμμα-
τική, πού κι ό κ. Χατζηδάκις θεωρεί άναγκαία σιό
'Εθνος μας για τήν έπιτυχία του σιόν προπαγαν-

τικό μας άγώνα με τις άλλες έθνικότητες σιή Μα-
κεδονία και τήν 'Ανατολή.

'Άλλοι πάλιν, άναγνωρίζοντας τή ζωντανή,
κατά τήν ιδέα τους, επίδραση της καθαρεύουσας σιή
γλώσσα μας, θά βρίσκουν βέβαια άγουρο και έπο-
μένως άνεφάρμοστο, και σιό μέλλον άκόμα, τό σύ-
στημα του Ψυχάρη, τό θεμελιωμένο σιήν 'Επιστήμη
και τή σκληρή, τήν άλύγιστη Λογική. 'Ανάμεσα
σ' έσους ύπόγραφαν τήν έγκύκλιο, βλέπομε τον κ.
Δελμούζο, πού πρόπερσι γράφοντας σιήν 'Ακρόπολη
τά ζουμερά του άρθρα (τό Γλωσσικό, τό Γλωσσικό!)
χτυπούσε τον Ψυχάρη και τον Πάλλη για τήν άφο-
μώωση πού θένε νά κάνουν, χώνοντας όλες τις λό-
γιες λέξεις σιό καλούπι της Δημοτικής και ντόνον-
τες με δημοτικό φόρεμα τούς επιστημονικούς έρους,
πού σχεδόν όλες οι πολιτισμένες γλώσσες του κό-
σμου διατηρούν σιή σχολαστική τους, νά πούμε,
καταγωγή.

Βλέπομε τον κ. Σωτηριάδη πού σά βγήκε, σιό
1900, ή 'Ιστορία της 'Ρωμοσύνης του 'Ερταλιώτη,
έγραψε δυνατή έπίκριση του τίτλου της σιήν 'Α-
κρόπολη. Κοντά σ' αυτούς, βλέπομε κι άλλους, ά-
ξιωματικούς, πολιτευομένους, δικηγόρους κτλ. πού
από τή θέση τους, τό επάγγελμά τους, είναι σέ θέση
νά κρίνουν πραχτικά τά άποτελέσματα της καθα-
ρεύουσας, τήν αξία της, αλλά και τήν έπιρροή της
σιή ζωντανή μας γλώσσα και τον τόπο πού είναι
ανάγκη νά της αφήσωμε σιό Γλωσσικό ζήτημα.

'Όλα αυτά τά στοιχεία, ένωμένα, για πρώτη
φορά νομίζομε, σ' ένα σημείο δηλ. σιό ζήτημα της
γλώσσας ως όργάνου διδασκαλίας, κατάλαβαν, φαί-
νεται, τήν άλήθεια έπιρροή της καθαρεύουσας σιή